

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/86. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1—, z dostavljanjem na dom K 1:20; s pošto celoletno K 18—, polletno K 9—, četrtletno K 4:50, mesečno K 1:50. Za inozemstvo celoletno K 28—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošilja uredništvu, naročnina upravnistvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašnju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Na delo, ali pa — v pokoj!

V novomeško-belokranjskem volilnem okraju bo dopolnilna volitev za državni zbor in klerikalci so poslali v te kraje že ves svoj generalni štab, ki naj agitira za njihovega kandidata prof. Jarca, a vodstvo narodno-napredne stranke spi spanje pravičnega, ali se pa hladi po raznih letoviščih in niti ne pomišlja na kako volilno borbo, nego misli najbrže vreči puško v koruzo še pred začetkom borbe.

Res, žalostne so razmere na Slovenskem. Rimski klerikalizem se nahaja na zemlji svoje moči, protinarodna s sistemom zvezana duhovščina gospodari neomejeno v naši domovini, a napredni Slovenci, ki bi se hoteli otestiti klerikalno-nemškega gospodstva, so neorganizirani, ker narodno-napredne stranke danes ne moremo več smatrati za politično organizacijo; to je samo ime brez vsebine, ker izvrševalni odbor stranke spi in potemtakem stranka sploh ne obstoji več.

Nihče nima pravice očitati nam, da kritiziramo samo za to, da kritiziramo. Pardonirali smo izvrševalni odbor narodno-napredne stranke dosti dolgo in dolgo smo molčali o nezdravih razmerah, ki že dolgo vladajo v narodno-napredni stranki. Ali sedaj, ko hoče prepustiti izvrševalni odbor narodno-napredne stranke novomeško-belokranjski mandat klerikalcem brez vsake borbe, ne moremo molčati več, ker slovenski naprednjaki s polno pravico zahtevajo od „Jutra“, da kot neodvisen napredni organ opominja izvrševalni odbor stranke na njegovo — dolžnost.

In dolžnost izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke je, da se zbudi, da v sporazumu z volilci postavi v novomeško-belokranjskem volilnem okraju naprednega kandidata in da organizira in vodi volilno borbo v tem okraju. Ako pa gospodje iz izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke tega ne morejo ali pa nočejo storiti, potem bi bila njihova dolžnost sklicati shod zaupnikov stranke, vprašati zaupnike ako so zadovoljni s popolno pasivnostjo izvrševalnega odbora in ako bi se zaupniki izjavili za aktivnost, za borbo, ki je predpogoj za vsak uspeh, potem naj bi gospodje odstopili in prepustili svoja mesta drugim, ki bi hoteli in mogli delati.

Takih ljudi je med slovenskimi naprednjaki, ali gospodje iz izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke jim ne pustijo, da bi prišli do besede, ker sami nočejo, drugim pa — in to je največji njihov greh — ne dajo delati in vidijo rajše propadanje stranke, kot da bi pustili mlajšim, agilnim možem, da bi prišli na površje.

Zavedamo se dobro tega, da ostane vse naše drezanje brez vsakega uspeha, ker gotovi gospodje so postali že popolnoma neobčutljivi. Ali zgoditi se zna, da se za-

čeno organizirati in stopiti v borbo proti klerikalizmu slovenski naprednjaki brez izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke in morda tudi — proti njemu. Sloga je lepa reč, ali samo v slučaju, ako bi bilo s slogom pomagano narodni in napredni stvari na Slovenskem. Ako pa sloga med slovenskimi naprednjaki pomeni samo propadanje in mrtvilo v naprednih vrstah in naraščanje moči že itak premočnega klerikalizma, potem naj propade sloga in naj živi — delo!

Iz slovenskih krajev.

Zagorje ob Savi.

Naša okrajna cesta. Bili smo že v večih prometnih in neprometnih krajih, ali tako slabe, zanemarjene in skrajno nesnažne okrajne ceste, kakor je ona med zagorskim kolodvorom in vasjo Zagorje še nismo videli. Na nji in ob nji se nahajajo cele kopice blata, pomešanega z odpadki apna in premoga. Radi preobširnih mas blata in raznih drugih nesnag je ta cesta prava muka za vsakega pasanta in le čuditi se je, da ima Zagorje še kak promet. Videli smo tudi, da je omenjena cesta veliko preozka ter nima nikakih predpisanih cestnih naprav, t. j. stranskih jarkov itd.; naspije se pa namesto z drobnim gramozom s pest debelim kamenjem. Imenovana cesta je prava sramota za okrajni cestni odbor in za Zagorje. G. cestni načelnik, ali bi ne bilo pametno, da bi si ogledali ceste drugih krajev, t. j. kako se snažijo, naspijejo in razširjajo oziroma uredujejo, potem bi gotovo sprevideali, da so te vrstice resnične!

Postojna.

Proti sokolski telovadbi. Kakor povsod, je tudi v Postojni društvo Sokol gojilo telovadbo naraščajo, med katerim je bilo tudi dosti otrok, ki so obiskovali ljudsko šolo. Dne 3. januarja 1910 pa dobi vaditeljski zbor Sokola od vodstva ljudske šole obvestilo, da se šolskim otrokom prepoveduje obiskovanje sokolske telovadbe. Obvestilo se je sklicevalo na odlok okrajnega šolskega sveta z dne 21. oktobra 1909 št. 2874, s katerim je telovadba ljudsko šolo obiskujočim otrokom dovoljena le pod pogojem, da je pred in po telovadbi navzoča tudi vedno po ena učna oseba dotične ljudske šole. Ker se pa za tako nadzorstvo ni javil nihče, pravi dalje dotično obvestilo, je šolsko vodstvo v neprijetnem položaju, da mora učencem in učenkam ljudske šole prepovedati izvenšolsko telovadbo. Proti temu obvestilu so podali nekateri očete pritožbo na deželni šolski svet z dne 7. januarja 1910. No, ta pritožba čaka še danes na odločitev v zvezi večkratnim urgencam.

Sedaj pa se začne šele prava burka.

Gosp. Fran Paternost, lastnik „Narodnega hotela“ in še neki drugi gospod sta vzlic temu pošiljala otroke k telovadbi. — Dne 16. februarja t. l. so dobili otroci izpričevala za drugo četrtletje. Pa glej ga zlomka: med tem, ko so imeli ti otroci skoro v vseh predmetih najboljše rede, se je v npravnosti oblastno širil petka! Ta gospoda pa vrtna izpričevala nepodpisana z opazko, da ne priznata reda iz npravnosti. Izpričevalo o tretjem četrtletju je imelo isti red. Poslalo pa se je to izpričevalo dotičnim gospodom od strani glavarstva s kategoričnim poveljem, da ga morata podpisati. Ker izpričevala zopet nista podpisala, ju pokliče predsednik okrajnega šolskega sveta, c. kr. okrajni glavar, k sebi. Začne ju siliti in pestiti, da naj podpišeta izpričevali. Ko tega vzlic prigovarjanju nočeta storiti, ju vpraša, zakaj da pošiljata otroke k telovadbi. Gospod Paternost mu odgovori, da dovoljujejo šolski zakoni očetom, da se smejo šolo - obvezni otroci poučevati izven šole v godbi, petju, plesu, telovadbi, pletenju itd., seveda, če pri tem ne trpi pouk. Drugi gospod pa odgovori, da smatra za svojo dolžnost, skrbeti za telesno vzgojo in zdravje svojih otrok. Gospod Paternost pa si dovoli napram glavarju vprašanje, zakaj se prepoveduje pošiljati otroke k sokolski telovadbi. Dobil je nazaj klasičen odgovor: „Radi tega, ker se pri sokolski telovadbi navajajo otroci k naprednemu mišljenju in se jih vzgaja k politiki!“ Nato sta bila oba odpuščena. Pred odhodom pa je gospod glavar še zagrozil obema, da ju bo izročil sodniji in da bode postavil njunim otrokom varuhe. Dasi je gospod glavar doktor prava vendar si dovoljuje smatrati to grožnjo za velikansko blamažo — za gospoda glavarja namreč. Ker smo že prišli na jus, si dovoljujemo opozoriti gospoda glavarja na § 65 avstrijskega kazenskega zakonika. Tam je rečeno lit. a), II. odst. Vsako demonstrativno dejanje, s katerim se izraža mržnja napram vladi in se ne upošteva njenih naredb, ... se mora kaznovati. Ukaz naučnega ministrstva z dne 13. aprila 1909 št. 23.926 pa ukazuje, da se naj pospešuje telesno vzgojo ter priporoča družstva, ki negujejo telesno vzgojo. Gospod okrajni glavar se je pa, svest si svojega visokega dostojanstva, postavil v direktno nasprotje s tem ukazom. Kako pa naj potem mi navadni zemljani, ki nismo okrajni glavarji, ubogamo postave, če jih tako visok gospod ne? Pa naj še kdo reče, da smo enakopravni v Avstriji! Prihodnjič pa še malo o poznejšem razvoju te tragikomične afere!

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Splošni pregled.

Nemška kultura v Alzaciji.

Skoro štirideset let je že, odkar ste Alzacija in Loréna pod nemškim orlom, a kakor vse kaže, se prebivalci francoskega porekla še sedaj niso spoprijaznili z nemško vlado in Nemci še dosedaj niso mogli uveljaviti svoje razupite kulture. Poslanec Wetterlé se pritožuje v francoskih pariških listih čez namero nemške vlade, ki kani uvesti nov ustavni načrt. Pravi, da bi bilo boljše sedanje stanje, kakor ono, ki ga misli Nemčija uvesti. Med drugimi pritožbami je izrazil tudi nevoljo, da uživajo tujci velike prednosti pred domačini in da se zatira francoski jezik med Francozi, dočim ga ravno ista vlada po drugih krajih vceplja na vse možne načine Nemcem. Wetterlé je prepričan, da bode zmagala v Alzaciji dvojna kultura francozko-nemška in ne nemški šovinizem. Pripadnost Alzacije in Loréne je mednarodni problem, ki se bo dal rešiti šele v bodočnosti. Pisec je prepričan, da bode dosegli obe deželi enakopravnost z drugimi krajinami le, če sedaj odločno zavrnejo nezadostno preosnovo ustave.

Zasledovanje Slovakov.

Najbolj zatirani slovanski narod so pač poleg pruskih Poljakov Slovaki na Ogrskem. Trpljenje tega bednega slovanskega naroda je tem bridkeje, ker ga tlačí narod, ki se vzdržuje le z vsesavljanjem drugih narodnosti in ki je prevzel kulturo od svojih sedaj kruto zatiranih sosedov in jo šele potem z obćimi pridobitvami izpopolnil.

Sedaj je budimpeštansko porotno sodišče obsodilo Milana Richarda, redaktorja „Slovenskega Tyždennika“, glasila slovaškega poslanca dr. Hodže. Richard je pisal neki članek z naslovom „Herodes“, v katerem je grajal Apponyjev šolski red in radi tega je bil obsojen na en mesec zapora in 200 kron globe. Branitelj madjarskega naroda se je v novejši dobi pridružil tudi škof dr. Páray, ki je kratko malo odstavil župnika Mihaela Bajorja radi malenkostnega vzroka, namreč, ker je kandidiral na slovaškem narodnem programu. Kako državno-pravno deluje Tiszova roka, kaže tudi slučaj, da so v samostanu zaprtega kaplana Tomanka premestili v madjarski kraj, Kultura!

Zmešnjave na Turškem.

Poročali smo že, da je policija odkrila staroturško zaroto, obstoječo iz 1500 članov, do polovice sami politiki in oficirji. Glavar zarotnikov je general Šerif-paša, prejšnji turški poslanik v Stockholmu, a ta je srečno pobegnil v Pariz, kjer bode baje priobčil odkritja o mladoturškem načinu vladanja. Prevratniki, ki so jih pozaprl v Carigradu, so delali že več mesecev na tem, da bi pomnožili že obstoječo nezadovoljnost,

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

Deklica je obstrmela, vsa poražena; natihem se je vprašala, ali se materi ne meša um ... Toda grofica je povzela z glasom, ki je že hlatal po sapi:

„Sezi mi v nedrije, moje roke so že otrple.“

Primavera je naglo ubogala.

„Razpelo! ... Vzem ga ...“

„Tukaj je, mati ...“

„Pokaži ... Že vidim! To ni moje razpelce ... Zamjenjaj so mi ga ... Strup je tukaj v trnjevi kroni ... Beatrice ... varuj se tega križca ...“

„Oh, to ni mogoče!“ je jecjala deklita, „to so strašne sanje ...“

„To je strašna resnica, Beatrice ... Poslušaj me hčerka ... Umrla bom ...“

„Ne, ah, ne!“

„Umrla bom, tako ti pravim ... Preden mine ura, me ne bo več med živimi ... Poslušaj, ne prekinjaj me ... Kar ti imam povedati, je važno ...“

Beatrice je pokleknila, objela mater okrog pasú, položila ji glavo na kolena in pričela tiho ihteti.

„Beatrice,“ je povzela grofica, „ti si deklet, toda dušo imaš neustrašeno in hrabro. Izmed tistih si, ki lahko slišijo vse ...“

„Oh, kaj bom izvedela ...“

„Da ti povem te reči, mi je treba poguma, ki mi ga daje edina smrt ... in gotovost, da te ne bom več videla ... in da mi ne bo treba več zardevati pred teboj ...“

„Zardevati ... Vi ... Moja mati? ... Hči rodbine Sforza?“

„Beatrice, grešna žena sem! Ko tvojega očeta ni bilo na Montefortu ... je prišel neki človek ... Naj mi nebo odpusti strašno misel, ki mi sili v tem hipu v glavo ... Bodisi kakorkoli, tvojega očeta osem dni ni bilo doma ... Nekega večera sem začutila, kako me popada čudna blaznost ... tisti človek me je zapeljal ... podlegla sem ...“

Krčevito ihtenje se je iztrgalo Primaveri iz grla. Rekla pa ni besedice.

„Tega moža sem zopet videla ... v Rimu ... sestala sem se z njim v njegovi palači ... Ta uničevalna izpoved, Beatrice, je potrebna zato, ker je imelo moje razmerje posledico, ki jo moraš poznati ... Postala sem mati ... Rodila se je hčerka ...“

Pri teh besedah se je grofica goreče ozrla na Primavera; ta pa je bila zakopala glavo med materinimi kolena in ni pokazala obraza.

Poslušala je, vsa poražena od groze. V njenem srcu se je podiral cel krasen tempelj otroškega oboževanja ...

„Bila sem grešna, nezvesta žena,“ je nato nadaljevala grofica. „Postala sem tudi zločinska mati ... To dete, to ubogo nedolžno revico sem zapustila ... Izpostavila po navetu tistega človeka! Položila sem jo na prag cerkve, ki stoji ob vhodu v ghetto, cerkve Angeljev ... Kasneje, ko me je mučila huda vest, sem zaman iskala njeno sled ... To je bilo moje pravo, največje hudodelstvo, Beatrice ... Ali me poslušas, hčerka?“

Primavera je pokimala z glavo.

„Za ta greh se danes pokorim ... ne s tem, da umiram, kakor si utegneš misliti ... nego s tem, da me tako strašno davi očitjanje vesti ... Ta otrok, Beatrice ... tvoja sestra ... živí ... slutnja mi zatruje ... in nemara ... nedvomno celo ... ona trpi ... in je nesrečna! ... Torej, Beatrice ... tvoja umirajoča mati te roti ... stori to, česar jaz nisem mogla storiti ... Išči! ... Najdi ... Stori, da tvoja sestra ne bo nesrečna na tem svetu in ne bo preklinjala nepoznane matere, ki jo je rodila ... O Beatrice ... hči moja ... jaz čakam ...“

Primavera je dvignila svoj zmeden pogled do grofice Alma.

„Moja sestra!“ je zajecjlala.

„Da, tvoja sestra! ... Ali hočeš storiti, česar te prosim? ...“

„Hočem, mati!“ je dejala Beatrice s šepetom, ki ji je od razburjenja zamiral na ustnicah. „Storiti hočem! ... To sestro, ki ste mi jo odkrili v tem poslednjem trenutku ... najti jo hočem ... in ljubila jo bom, o mati!“

V grofičinih očeh se je zasvetilo neizrekljivo veselje in brezmejna hvaležnost.

„Ah!“ je dejala še trudoma, kajti jezik ji je odrekal čimdalje bolj, „ah, zdaj umiram z odpuščanjem ...“

„In v ljubezni, mati, ljubljena kakor ste bili vselej.“

In Primavera je vstala, približala svoje čiste ustnice oskrunjenemu čelu matere-prešestnice ter jo poljubila z dolgim, nežnim poljubom, polnim otroške ljubezni.

„Ne mislite več o preteklosti,“ je zaprosila.

Umirajoča je zmajala z glavo.

„Moram ... ti še povedati ... ime! ...“

„Ime?“

(Dalje.)

in razgnali zbornico. — „Tanin“ in „Sabah“ grajata zelo sklepe ekumenskega patrijarhata radi cerkvenega zakona. Vsled tega je vlada pozvala patrijarhat, da naj ne nastavlja več tujih učiteljev na grških šolah in da naj vse helenske učitelje odpusti. Kar tako si cerkvena oblast za Macedonijo že ne bode dala veleovati. Ta zahteva bo nespornost le še povečala. — Turki listi zahtevajo od vlade, da naj že vendar enkrat bolj resno nastopi v kretske zadevi. Povod za to je zopet poboj med mohamedanci in kristjani v Kaneji. Čuje se tudi, da je vlada prepovedala uvažanje slik grškega kralja in drugih patrijskih predmetov.

Štiridesetletnica papeževe nezmotljivosti.

Dne 18. julija 1910 je preteklo štirideset let, odkar je rimski papež proglašen nezmotljivim. Čudna so pota, kako je on prišel do tega. Svoje čase je bila navada, da so cerkveni zbori sklepali o raznih verskih zadevah, sedaj pa veli na prosto papež, kako morajo delati verniki in kaj jim je storiti v tem ali onem slučaju. Nekoč so se posvetovali koncili o papeževih izrekih in jih odobraval, a danes zametuje papež vse, kar mu svetujejo previdni in dalekovidni možje. Proglasitev nezmotljivim ni bila lahka. Protivnikov je bilo početkom dosti, ali pod jezuitskim uplivom in radi popustljivosti jih je postajalo vedno manj. Dne 12. julija 1870 sta se med 535 votanti jezuitskemu stremeljenju še samo protivila neki sicilijanski in severoameriški škof. Drugi so se vsi uklonili in „zmoto“ preklicali, med njimi tudi jugoslovanski Strossmayer. Tako je postal papež Pij IX. nezmotljiv in temu načinu primerno je početje njegovih naslednikov.

Dnevne vesti.

Ne zaletujte se preveč! Gospodje iz „Narodne tiskarne“ ne morejo mirno spati, odkar izhaja „Jutro“. Posebno g. R. P. je kar iz sebe, ako sliši imenovati naš list in za to je vedno z večjo vnemo zaletuje v nas. V včerajšnjem jutranjem „Drednautu“ imenuje „Jutro“, „neki list, ki ga resni ljudje ne smatrajo resnim“. Gospodom iz „Narodne tiskarne“ bomo še dali dosti prilike prepričati se o resnosti „Jutra“ in garantiramo jim, da ne bodo dolgo govorili o „nekem“ listu, ker jih bo od tega „nekega“ lista še — glava bolela.

Velika sreča za Ljubljano. Kakor se govori je prišlo z Dunaja zopet 5 vladnih detektivov in 2 policijska uradnika v Ljubljano. Kaj imajo tu iskati ne vemo, morebiti bodo stražili razne patrijote, ali pa bodo iskali posestnike onih skrivnostnih nočnih posodic... Ako hočejo hitro opraviti svoj posel, naj malo pošegetajo naše rajhovce in bismarckovce, kajti ti sedaj najbolj vpijejo...

Neolikanost nemških železniških uradnikov. Slovenska učiteljica je potovala s Kočevskega v Ljubljano in je hotela oddati na železniški postaji v Kočevju svoj kovčeg. Uradnik ne samo da ni hotel znati slovenski, nego se je celo vedel napram gospodični tako neollikano, kot je to že navada pri nemških uradnikih na slovenskem ozemlju. Bo treba res energično nastopiti proti takim sirovinam.

Prenapolnjeni prostori. Vsi deželni zavodi kranjski so prenapolnjeni, toliko novih uradnikov so postavili naši klerikalci, ti patentirani „prijatelji ljudstva“. Čujemo, da bodo sedaj napravili klerikalci samo veliko korito, h kateremu bodo prihajali razni „prepričani“ katoličani vsakega prvega dneva v mesecu — zobati oves. Ubogi slovenski kmet!

Ubogi Salezijanci! Na Rakovniku so pričeli — kakor smo svoj čas že poročali — zidati Salezijanci svojo cerkev z dvema zvonikoma in tako prostorno, da bi bila pod cerkvijo še neka skrivnostna kript. Lansko spomlad so dozidali to cerkev ne-

kako do polovice, jo provizorično pokrili, nato pa z zidanjem prenehali, češ, da „manjka denarja“ za nadaljno gradbo. Letos spomladi pa so hoteli zopet pričeti z zidanjem, pa se je pokazalo, da so tla za tako stavbo, ker so ilovnata — premehka in da se kaže to v posedanju. Zdaj stavba stoji — na pol zgrajena. Ubogi zviti Salezijanci pa jamrajo, da se cerkev zaradi — pomanjkanja denarja (!!) ne more naprej zidati! Ali slehern dan vidiš laziti stare in mlade babnice v tisto podzemeljsko luknjo molit in krajcarje nositi ali — od drugod denar neče več cepati v pehar, ker delajo že zdaj jezuiti Salezijancem s svojo cerkvijo sv. Jožefa — občutno konkurenco! Zarukano ljubljansko in kranjsko terciarstvo bo oddalo v par letih Ljubljano krog in krog s cerkvami, ki bodo najnovejši znak „napredka“ „napredne“ Ljubljane pod „Narodovim“ režimom. Dvanajst cerkev že štrli v zrak v Ljubljani s komaj 40 tisoč prebivalstva, zdaj prideta še dve! Čim bolj se bližamo XXI. stoletju, tem bolj rase v Ljubljani — zabitost.

Za beraških 66 K 66 vln. Učiteljice ljubljanske je zaprto. Preteklo sredo so prestale maturo tudi učiteljske kandidatkinje. Nove učiteljice in učitelji se bodo razkropili po deželi hiteč za svojim kruhom! Ko bi ta naša odrasla mladež vedela, kaj jo čaka! Za 66 K 66 v na mesec bosta ubijala mladini v glavo novi učitelj in nova učiteljica predpisane nauke! Pa eden kot drugi ne ve, kje bo užival ta trdi in trdo zaslužen svoj kruh! Eden kot drugi pa tudi še ne ve, kje bo — spal in kje imel hrano. A to še ni vse! Ko bo nastopil možki kot ženska svojo službo tam na kmetih, niti ne ve, med kake ljudi pride! Ali ga bodo „lepo sprejeli“ in „gledali“ ali „srpo“, že precej v začetku! Kaj ve on? Maturo ima, dve leti bo provizorično, 66 K 66 v bosta vlekla učitelj ali učiteljica na mesec, ali ta kruh bo grenek, ker jima ga bodo zagrenili morda že prvi mesec — divji, neizobraženi ljudje! — Ironija usode!...

Kakršen mojster taki učenci! Naši mladi kaplani nimajo po deželi nobene izobrazbe. Nekateri so pač domišljavi, ali ker jim manjka izobrazbe in takta, so surovi. Za danes škofu Jegliču priporočamo, naj poskrbi za izobrazbo kaplanov, ker v lemnatu se olike niso naučili. A tek časa je tak, da zahteva svet tudi od duhovna olike!

Bolgari posetijo Ljubljano. Velika družba bolgarskih trgovcev in obrtnikov poseti tekom avgusta ali septembra Ljubljano in druge lepe kraje naše dežele. Povodom tega izleta se bodo utrdile zveze med bolgarskimi in slovenskimi trgovci in obrtniki, ki naj bi se tudi praktično izvajale.

Kaj je s spomenikom za Adamiča in Lundra? Spomenik bo stal lep denar in postaviti se bo tudi moral, ali — o vsem tem se zdaj pridno molči. Vsak plačan grob je last plačnika, in šentklovski oskrbnik ljubljanskega pokopališča se proklete moti, če misli, da bo spomenik prepričal. Mi le ne vemo, zakaj ni svoj čas magistral uprave novega pokopališča sam v roke vzel in pustil, da zdaj korarji brez kontrole z denarjem gospodarijo, ki ga z visokimi tarifami izjemajo iz občinstva. Pravo oduševstvo eksistira zdaj pri novem „britofu“. Tu se ljudi v pravem pomenu besede — dere!

Na starem strelišču bo klerikalno gledališče. Klerikalni „Ljudski dom“ je kupil od „Kranjske šparkase“ staro streliško poslopje, katero zdaj prezidavajo in razširjajo. Poslopje so podaljšali s prizidkom. Klerikalci bodo imeli tu notri svoje konkurenčno gledališče. K. S. Zveza bo skrbela za gledal. materijal: obje, igre in — katoliško podlago. Deželnemu gledališču to podjetje pač ne bo mnogo škode napravilo!

Zid se je podrl. Pri zgradbi „Ljudskega odra“, kjer je bilo preje staro strelišče, se je podrl ravno na novo sezidani

zid in bi vsled malomarnosti neveščaka, zidarskega mojstra Scagnettija lahko nastale zopet velike nesreče. To je sedaj že drugi slučaj. In ta stavbenik se je tako potegoval za zgradbo nove obrtne šole.

Nemška predznost. Nemškutarska frajlica P. Strel v Hrenovi ulici ima to lepo navado, da slovenske pasante in sosedne neprenehoma izživa s huronskimi „Heil“ klici. Poleg tega ima na oknih cele šopke plavic. Ako ta „nemška“ frajlica kmalu ne preneha s svojim izživanjem, bomo prihodnjič drugače obračunali z njo. Heil Strell!

Nemcem priporočamo prav toplo trgovca F. Gabrenja v Mahrovi hiši. Kuverte so tiskane F. Gabrenja Laibach, to znači, da on reflektira samo na Nemce.

Nov disciplinarni red za srednješolce. Avstrijsko naučno ministrstvo je prišlo vendar enkrat do spoznanja, da bi bilo nadvse potrebno nekoliko popraviti srednješolski disciplinarni red na srednjih šolah. Prenaredbe so sicer res še minimalne ali za avstrijske razmere je to že dovolj. Omenimo danes samo nekaj točk. Obiskovanje plesov, koncertov, gledališča in zabav bo po novem redu bolj olajšano. Po starem disciplinarnem redu je bilo popolnoma prepovedano obelodaniti morebitne duševne proizvode, kar je po novem z dovoljenjem ravnateljstva dovoljeno. Po zapornih kaznih se bo v nadalje seglo le v izrednih slučajih in tudi to največ 8 ur, katere se prestane dvakrat po 4 ure. Čitanje časopisov in knjig bo nekoliko olajšano.

Poštna vest. S 1. avgustom t. l. se ustanovi nov poštni urad na Ježici pri Ljubljani. Novoustanovljeni poštni urad bo dostavljal pošiljke na sledeče kraje: Brod, Črnuče, Dobrava pri Črnučah, Gmajna, Ježica, Kleče, Malavas, Nadgorica, Podboršt, Savlje in Stožice. Seveda pri tej priliki je naša c. kr. avstrijska vlada tako skrupulala nemško ime naše Ježice, da se človeku res ježijo lasje ako ga sliši.

Preziranje slovenščine na pošti v Trstu. Na poštnem uradu št. VI. v Trstu je včeraj neki poštni uradnik za slovensko izkaznico izdal laško potrdilo. Ko ga je pošiljatelj opozoril, da mora nakazati slovensko potrdilo, je uradnik pričel nad njim kričati in ga učiti dostojnosti. Toda dotični gospod se je takoj pritožil na predstojništvo, nakar se je uradnik konečno moral udati. Zahtevamo povsod vse svoje želje v slovenskem jeziku!

„Trafilke za hec“ imajo na Bledu. Ko je bil zadnje nedelje neki gost iz Ljubljane gori, je zavlil v trafiko, da bi si kupil kako viržinko. Prodajalka mu je dala grozno slabo vrsto in ko ni bilo izbire, je dotičnik vendar vzel take kakor jih je dobil; vprašal je pa prodajalko, čemu imajo trafiko, če ne postrežejo, nakar mu je ona porogljivo odgovorila, da samo „za hec“. Bo menda že res, da si delajo iz Slovencev „hece“ v oni hiši, kjer je napisano samonemško K. k. Post, Dependance Louisenbad itd.

Ljubljanske življenske razmere postajajo od dne do dne gnusnejše. Tu odirajo konsumenta mesarji, tam branjevci in hišni posestniki, če pa hoče kdo poznati še druge vrste izsesalcev jih pa dobi lahko na cesti, v gostilni, kavarni in štacuni, ki vohajo koliko kdo sné, izpije ali denarja izda, — in ti ovaduh raznih davčnih inspektorjev neso dotičnemu referentu brž na nos, da se potem davkoplačevalec pri davku — po turško obdači! Tudi v Ljubljani imamo pet ali šest takih davčnih hijen, ki so plačane zato, da vohajo in vohunijo. Kdor te individue pozna, že ve kako nastopati proti njim!

Fotografske slike o novem Aljaževem domu bo napravil kakor čujemo, fotograf g. Berthold in pridejo čez par dni v prodajo.

Tržaška policija je aretirala dva grška podanika iz Aten, ker sta bila osumljena, da sta razpečevala ponarejene bankovce. Na policiji sta se izkazala za Pavla in Ana-

stazija Pitacos, kateri imeni sta imela zapisana tudi na potnih listih. Izkazalo se je, da sta bila aretirana pred 1 letom v Gorici že radi tatvin znamk po tobakarnah, toda vsled pomanjkanja dokazov so ju takrat izpustili na svobodo. Tedaj sta se legitimirala za Pavla in Anastazija Mavroidi. Dognalo se je tudi, da sta v ravno istem času, ko so se v Gorici vršile tatvine znamk, bivala v Trstu v hotelu „Internazionale“ kjer sta se vpisala za Pavla in Anastazija Basili. Dalje se jim je dokazala goljufija 20 K na škodo trgovca B. Brosch. Sedaj sta stanovala v ulici Beccheria št. 9. — Na račun teh dveh Orkov, smo včeraj zvečer izvedeli, da so došle na policijo nove pritožbe o goljufijah, ki sta jih izvršila in deloma skušala izvršiti. Bila sta oba fotografirana in je policija vprašala za informacije v Atenah. Oba trdovratno tajita in pravita, da sta potovala izključno za zabavo, toda poizvedbe policije so dognale, da sta pred par dnevi odpotovala na neko banko v Atene 1000 frankov in domneva se, da izhaja ta svota od imenovanih oseb.

Tajinstven umor v Trstu. V ponedeljek ob 1. uri ponoči so dobili trije mladeniči pri sv. Jakobu Campo S. Giacomo nasproti pekarni Trošt ležati na tleh moža ki je grozno stokal. Misleč, da je pijan, so ga prenesli na vogal ulice Rivo ter so odšli v kavarno „Alba“ iskat amonijak. Ko se zopet vrnejo, dobijo pri njem drugega moža, ki mu je skušal odnesti jopič, kar se mu ni posrečilo. Med tem opazi eden izmed mladeničev, da ima mož hlače krvave. Hitro pokličejo stražo na pomoč, katera je odredila, da se mora takoj s kočijo prepeljati v bolnišnico, kjer so ga sprejeli v 4. oddelek. Bled in z vzbujenimi očmi je vzdihoval: „Pomagajte mi, pomagajte mi!“ Zdravniki so ga preiskali in odkrili na trebuhu dolgo in globoko rano, iz katere so lezla čreva. Videč opasno stanje, so ga takoj operirali, toda revež je nekoliko pozneje izdihnil. Pokojnik je bil delavec v Lloydovem arzenalu in se imenuje Vouk. O zločincu, oziroma zločincih, ni nikakega sledu. — Kakor smo včeraj zvečer zvedeli, se ta nesrečnik piše Edvard Vovk in je njegovo sestro Alojzijo Ogrišček policija v svrhu nadaljnjih poizvedb že zaslila. Sestra je izjavila, da je šel v nedeljo ob 4. uri od doma ribarit v prosto luk, kjer se je gotovo sestel s svojim botrom Jurijem Sepičem. Policija je takoj poslala po njega, toda skoro istočasno se je sam predstavil in povedal sledeče: „Dobila sta se skupaj v prosti luk, kjer sta se zabavala z ribolovom, zvečer sta šla pa skupaj v gostilno „Al ponte verde“, kjer sta večerjala in spila nekaj polovic piva. Ob 11. uri sta šla iz gostilne, vzela kočijo ter se peljala k Sv. Jakobu (kjer stanuje Sepič). Ta je povabil Vouka, naj gre k njemu spat, da bodeta šla skupaj v ponedeljek na delo, kar pa je slednji odklonil, ter se odpravil proti mestu“. Pri nadaljni preiskavi je policija dognala, da je pok. Vouk ob pol 12. uri prišel v gostilno A. Bressaroli v ulico Rivo 17, kjer je spil dva vrčka piva. Ko je odšel iz gostilne je med njim in štirimi mladeniči prišlo do besed, nakar so se počasi oddaljili proti Sv. Jakobu. Trije od gruč so šli naprej, eden pa se je še nadalje prerokal z Voukom, nakar je še on odšel. Trenotek pozneje je videl gosp. J. Modrijan, kako je Vouk naslonjen na poštni nabiralnik napravil le še par korakov, potem pa padel na tla. Policija je aretirala kot osumljenca 23 letnega Feliksa Lengo iz Tarante v južni Italiji, kateri priznava, da se je prepiral z Voukom toda odločno taji, da bi ga on bil ranil. Zadevo ima sedaj v rokah preiskovalni sodnik.

„Jutro“ bode tudi Italijane. Da bi natančno pozvedeli ime onega nesrečnika, ki je bil v ponedeljek v Trstu umorjen, je naš poročevalec telefoniral v bolnišnico. Ker je vedel, da s slovenščino ne odpravi v tem humanitarnem zavodu ničesar, je govoril italijansko. Ko pa je gospodična pri telefonu slišala imenovati ime „Jutro“ je rekla: „Non comprendo quella lingua“. Brez komentarja!

Žena in otrok v vodnjaku. Pri sv. Mariji Magdaleni pri Trstu stanujeta v prvem nadstropju hiše št. 81 zakonska Ladič s svojimi 4 otroki. Ladičeva žena Marija je bila pred enim mesecem radi slabomnosti sprejeta v bolnišnico, od kjer jo je mož po 15 dneh vsled zboljšanja in proti zagotovitvi varstva vzel domov. Vsi so mislili, da je že popolnoma ozdravela, kar je v nedeljo zopet nenadoma zblaznela. Revica je v svoji trenutni blaznosti vzela svojega najmlajšega, 6 mesecev starega otroka, ga vrgla v vodnjak, nakar je tudi sama skočila v vodo. Mož si je takoj, ko je zvedel nesrečo, privezal vrv okoli života in se spustil v vodnjak. K sreči se ni zgodila nobena nesreča. Ženo so na površju vode držala njena krila, z eno roko pa je držala dete. Ladič je takoj pograbil otroka, ženo pa je sklenil s nogami. Ko so ljudje nato potegnili vse tri iz vodnjaka je nastalo nepopisno veselje. Na lice mesta došli zdravnik je podelil ženi in otroku, — ki sta bila samo nekoliko opraskana in preplašena, — svojo prvo pomoč.

Mali listek.

ZOFKA KVEDER-JELOVŠEK:

Žensko vprašanje.

Po predavanju v „Ljudskem odru“ v Trstu in v delavskem izobraževalnem društvu v Gorici.

Preteklo stoletje je s svojimi izumi in iznajdbami z železnicami, parobrodi, telefoni in telefoni premagalo največje daljave in zblížalo vse narode. Časopisje se je razvilo v gigantski meri, knjige so postale pristopne vsakemu človeku. In z vsemi temi sredstvi širile so se ideje v najširše kroge. Vsako gibanje je postalo večje, obširnejše kakor prejšnje čase, a postalo je tudi naravnost in treznejše ter ni bilo več toliko odvisno od hipnega razpoloženja in navdušenja. Samozavest narodov in slojev se je budila in rasla. Sprememba produkcije in načina dela proletarizirala je vedno večje mase in tako je po eni strani duševni pokret, nova filozofija, literatura, umetnost, po drugi strani materijalna beda, ustvarila čisto nov svetovni nazor.

Tudi prej so razburjala ljudstva razna, lahko rečemo velikanska gibanja. Vojske, selitev narodov, borba religij, propadanje starih in vstajanje novih kultur, vse to je stoletja in tisočletja protresalo človečanstvo. Vendar so bili vsi ti pokreti več ali manj inicijativa posameznih velikih ženišev in talentov, ki so si s svojo duševno silo priborili pristašev, a ti pristaši so z brutalno močjo širili te ideje dalje. Vendar so vsa ta valovanja ljudstva obsežala le omejeni krog človečanstva, široke spodnje mase so bile vedno le trpeči živeli, ki so ga drugi sloji stavljali v službo svojim idejam in ga pahalili zdaj v to, zdaj v drugo stran. Včasih je tudi v teh slojih zakipelo, spuntali so se proti svojim voditeljem in izkoriščevalcem, postavili so se po robu ali manjkalo jim je kulture, duha, tiste zvitosti in spretnosti, ki prihaja iz znanja, zato so se hitro izkavali in so slabi in izcrpljeni zopet padli pod oblast drugih prosvetlenejših kast in stanov.

Te pojave vidimo povsod. Rimski sužnji so vstali proti svojim gospodarjem in so bili premagani, nemški kmetje so se borili proti svojim plemičem in so bili po-

biti, a tisti, ki so vzdignili francosko revolucijo, niso dosegli tega, kar so upali. Vsa ta gibanja so se rodila preveč iz čustev. Čustvo ponižanja in ogorčenosti je silni faktor vsakega pokreta, če pa se ne spoji z hladnim razumom, ne bo obrodilo uspehov. Uporniki preteklosti so podlegli ali idejno so pustili svojo dedščino bodočnosti. Z iznajdbo tiska se je razširila prosveta v vse vrste drušva in ko je prišla nova doba industrije in veliko-kapitalizma, je našla ljudstvo, ki sta ga ta industrija in veliko-kapitalizem zapregla v svoj voz, pripravljeno.

In zato je današnje gibanje proletarijata različno od vseh drugih uporov nižjega izkoriščanega sloja proti višjemu in močnejšemu izkoriščevalcu. To gibanje je trezno in logično.

Stvar razuma in premišljenosti. Današnji delavec ne jemlje sekire v roko in ne postavlja barikad, ampak gre in se organizira in druži z drugimi svojimi tovariši. Vsa trezna gibanja naše dobe so disciplinirana in v tej stanovski, strankarski in idejni disciplini leži vsa njihova moč in sila. (Dalje.)

V nevarnosti, da se utopi je bil sinoči v Trstu neki tujec — kateri ni poznal še razburkanega morja, kakor je bilo včeraj popoldne posebno na obali Barkovelj — v kopališču „Excelsior“. Rešili so ga trije mladeniči izurjeni plavalci.

Vtopila se je v reki Idrijci ob izlivu v Sočo 20 letna Emilija Lozer. Ko je hotela iti iz vode, kjer se je kopala, na kopno, je na strmim obrežju spodrsnila ter izginila v valovih. Bila je s svojimi stariši na počitnicah v Sv. Luciji. Pred kratkim je položila izpit za učiteljico na tržaškem liceju.

K požaru na Lavercl. Dodatno k požaru na Laverci pripomnimo, da si je za omejitve požara, pridobila posebno velike zasluge slavna požarna bramba iz Škofelje pod vodstvom g. Ogorelca, ki je prišla na lice mesta takoj ko so domači ljudje opazili ogenj. Zasluga tega društva je tudi, da ni pogorelo še več poslopij.

Povodenj na Rimski cesti in Igriškem trgu. Na Rimski cesti in Igriškem trgu stoje vsled deževja tako velikanske luže, da bi se lahko vsakdo s čolnom vozil po njih. Hodniki stoje čisto pod vodo. Opozarjamo merodajne faktorje, da naj malo bolj skrbijo za odtok vode in delavcem, ki stržejo blato prepovejo, isto spravljati v kanale. Kam naj se pa potem voda odteka?

Vreme pasjih dni smo dobili včeraj. Kopališča so letos slabo obiskana.

Na sv. Petra cesti škropi se z vodo le do hiše št. 40, ravnotako na Radeckega cesti do hiše št. 3. Od hiše 40. naprej se sploh malokdaj škropi, akoravno bi bilo tam najbolj potrebno, ker je ulica večinoma na na solncu. Prosimo malo več reda.

Neurje v Ljubljani in okolici. Včeraj okoli poldne se je med neurjem vsula tudi precej debela toča, ki je padala približno 10 minut. Toča je v ljubljanski okolici napravila občutno škodo na zelju in sadju, žito so večinoma že spravili domov.

Treščilo je pri včerajšnji dopoldanski nevihti na Karolinski zemlji v kozolec posestnika Franca Zajca. Strela je kozolec precej razdrapala a ne vnela.

Hraber vojak. Predsinočnim po 10. uri je zapustil nek vojak 27. pešpolka v družbi civilistov Mezetovo gostilno v Metelkovi ulici. Ko je prišel do zaloge „Meningiškega piva“ je začel metati kamenje na dvorišče in ko so ga tamošnji hlapci pozvali na odgovor, je potegnil bodalo. Medtem je pa prišla vojaška patrulja in ko jo je junak zagledal, je izgubil vso korajžo ter zbežal.

Skušnjava je prišla predvčerajšnjem hlapca Jakoba Sevnika, katerega je poslal gospodar h kovaču in mu obenem izročil 29 K denarja, da kupi oves. Sevnik je prvo nalogo izpolnil ter poslal oves po nekem neznanu domov, a z denarjem jo je pa neznanu kam popihal.

V Ameriko se je odpeljalo z južnega kolodvora 40 Macedoncev, 50 Hrvatov, 10 Črnogorcev in 10 Ogrov. — V Buks je šlo 25, v Heb 40, v Inomost pa 35 Hrvatov.

Rokoborba se je pričela včeraj zvečer v cirkusu Berg in bo trajala do nedelje.

Društvene vesti.

Praznovanje 25-letnice gasilnega društva na Verdu pri Vrhniki. Povodom 25 letnice svojega obstanka priredi prstovoljno gasilno društvo na Verdu pri Vrhniki veliko veselico, pri kateri bo sodelovala tudi domžalska godba. Spored bo sledeči: 1. Ob 1. uri pop. sprejem došlih bratskih društev in občinstva. 2. Ob dveh dekoracija za 25 letno službovanje. 3. Ob štirih pričetek velike javne tombole, v korist nabave potrebnega orodja. Ob 5. uri pričetek ljudske veselice s plesom. Vsa bratska gasilna društva, kakor tudi slavno občinstvo pozivljamo, da se naj v velikem številu odzove našemu vabilu. Dobitki pri tomboli bodo posebno bogati. Za postrežbo je vse preskrbljeno. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.

V nedeljo, 24. t. m. vsi v „Strašni dol“, kjer se vrši v proslavo proglastitve „Ljudovlade Cirilmetodarije“, velikanška ljudska veselica na prostem. Začetek ob 3. popoldne. Jako ugodna železniška zveza. Prihod vlakov na kolodvor Prestranek, kateri je oddaljen 10 minut od veselicega prostora, iz Ljubljane ob 12:02 in 3:11 popoldne. Iz Prestranka proti Ljubljani odhod ob 4:38 popoldne, 9:47 in 2:33 po noči. Od Trsta na Prestranek prihod ob 1:04 in 4:38 popoldne, odhod proti Trstu ob 10:36 in 3:11 ponoči.

„Slovenske Filharmonije“ oddelek koncertira danes pri lepem vremenu ob 8. do 12. ure zvečer na vrtu hotela „Tratnik“ (Zlata koplja) sv. Petra cesta št. 27. — Drugi oddelek igra, kakor običajno v hotelu „Tivoli“ od 3. ure popoldne do pol 11. zvečer. Vstopnina prosta.

Kaleidoskop.

Reklama.

Česa ne stori človek za ljubi denar! Če ga je zelo željan, meče zaradi denarja celo denar na cesto, kakor neskladno je

eno in drugo na prvi pogled. Toda to je bistvo reklame... Kdo je neki skoval to besedo, ki tehta danes več nego svoje dni pri Židih pokojni Jehova? Bogme: da leže človeštvo do svojih idealov, potrebuje napora vseh svojih lumparij; a najbolj izmed vseh potrebuje reklame. To vedo naši cenjeni politični voditelji, vedo umetniki in literatje, vedo trgovci in podjetniki, in vedo n. pr. lastniki zasebnih trgovskih učnih tečajev. Vlasti med temi štejemo v Ljubljani prekanjenega reklamnika, ki je v svoji stroki natanko tako močan kakor sv. Krištof v atletiki.

Mož je vsekako zanimiva figura; kolikor ga javno mnenje registruje, se zna samo, da je nemškutar. On pa v svojih nedavno objavljenih oglasih priporoča „edino prvi oblastveno dovoljeni slovenski zasebni učni zavod“; vrag vedi, ali je bolj prvi kakor slovenski, ali bolj slovenski kakor prvi? Nemara da oboje ni res... V časih, ko si Südmarkovec Krisper dela reklamo s tem, da o 25letnici sv. Cirila in Metoda razobeša mogočno slovensko trobojnico, človek ne more biti dovolj zaupen do trgovskega „slovenstva“. Vsi vemo in razumemo, da denar in dobiček iz slovenskega žepa ne tehtata manj, kakor iz kateregakoli drugega, in bi si celo silno prepovedali, če bi hotel kak blagorodni Švaba trdit, da slovenski groši smrdijo; morda bi se sklicali do g. Christofa, ki gotovo občuti njih blagodejno korist, dasi smo prepričani, kako škodoželjno se natiem smeje Slovincem, ki jih omami zveneca hvala njegovega „edino prvega oblastveno dovoljenega slovenskega zasebnega učnega zavoda“. Ne! ne delajmo možu krivice, kajti on stane in poučuje v županovi hiši, česar v svojem oglasu ne pozablja omenjati. Toda če bi pisal King-Fu svoje Kaleidoskope v županovi hiši — težko, da bi bili zato kaj boljši in nespodobnejši, nego so. In težko, da bi bil „slovenski“ zavod g. Christofa, za to ker se nahaja v županovi hiši, tako dober, da bi se mu n. pr. gospod župan katerikrat revanširal in dal tiskati na svoje karte: „Ivan Hribar, župan ljubljanski itd., lastnik hiše, kjer se nahaja Christofov učni zavod.“ — Tu se uči brumna duša, kakšnih se izneblavlja reklama!

Na vsak način bi bilo dragoceno, če bi g. Christof prihodnje leto objavil v svojem oglasu še to, kaj ga je tako navdahnilo z velikodušjem, da je absolutno moral ravno v Ljubljano, in moral osrečiti Slovence s „prvim“ oblastveno dovoljenim „slovenskim“ itd. zavodom? Saj je imel vendar na Štajerskem dobro učiteljsko službo, kjer je lahko poljubno nemškutiral in se mu ni bilo treba delati Slovencev... Pravijo, da se je prijateljsko razmerje med njim in med šolsko oblastjo tam gori nekam nagloma razdrlo, ker je imel o pedagogiki vse preveč moderne nazore. In tako je prišel naš blagi dobitnik v Ljubljano ter je otvoril učni zavod za dekleta. Kadar se še kak „deutschfreundlich“ učitelj na Štajerskem „naveliča“ učiteljevanja, dobimo nemara tudi učni zavod — za fante!

King-Fu.

Najnovejša

telefonska in brzojavna poročila.

Najmodernejša oborožitev srbske armade.

(Brzjav posebnega dopisnika „Jutra“).

Belgrad, 19. julija. Srbska armada bo v kratkem oborožena z najmodernejšimi bojnimi orožji. Sedaj je dobila tudi konjenična posebne oddelke, ki so oboroženi z najnovejšimi strojnimi puškami. S tem je stopila Srbija v krog onih držav, ki stoje na višku modernega oboroženja.

Črna gora kraljevina.

Cetinje, 19. julija. Knez Nikola je sklical črnogorsko skupščino za 6. (19.) avgust k izrednemu zasedanju. Zasedanje bo najbrže v zvezi s proglastitvijo kneževine Črne gore v kraljevino. Skupščina bo takoj v prvi seji sklenila proglastitev in obenem kneza naprosila, naj sprejme kraljevski naslov.

Hrvatski poslanci o demisiji bana Tomašića.

Budimpešta, 19. julija. Hrvatski delegati ogrskega državnega zbora so trdno prepričani, da kralj banove demisije nikakor ne bo sprejel. Med hrvatskimi poslanci tudi splošno prevladuje mnenje, da sabor ne bo še razpuščen, temveč da se bo bode ban v slučaju, če kralj njegove demisije ne bo sprejel, vnovič pogajal s srbsko-hrvatsko koalicijo, da tako končno ustvari temelj trajnega skupnega delovanja z banom.

Osemdesetletnica cesarjevega rojstva.

Dunaj, 19. julija. V proslavo osemdesetletnice rojstva našega cesarja, pridejo v jeseni na Dunaj mnogi kralji in cesarji vladarju osebno čestitati k njegovemu jubileju. Nemški cesar Viljem ostane na Dunaju tri dni in si bo obenem ogledal tudi lovsko razstavo. Tudi bavarski prestolonaslednik

princ Luitpold in saški kralj Friderik Avgust prideta v jeseni na Dunaj. Španski kralj Alfonz pa pride šele v pozni jeseni.

Sestanek velikega vezirja z grofom Aerenthalom.

Dunaj, 19. julija. Kakor smo že poročali, odide v kratkem turški veliki vezir v Marijine vane, kjer se sestane z avstrijskim ministrom za zunanje zadeve, grofom Aerenthalom. Kakor poroča „Lokalanzeiger“ je namen tega sestanka približanje Turške trozvezi.

Napad na manilskega naučnega ministra.

New York, 19. julija. Iz Manile se poroča, da je bil tamkajšnji naučni minister na otoku Palava napaden od divjakov, ki so ga hoteli oropati. Ministrovo spremstvo je ustrelilo tri napadalce, ostali so pa zbežali.

Pri trganju planink ponesrečil.

Mendel, 19. julija. V Penegakulmu se je pri trganju planink ponesrečil turist Fran Forsch in padel v 60 metrov globok prepad. Rešilna ekspedicija je ponesrečenca le z velikanskimi težavami spravila iz prepada na varnostni kraj, nakar je ponesrečenec kmalu umrl.

Ker je bila včeraj ponoči telefonska zveza z Dunajem radi nevihte pretrgana, so morala izostati najnovejša telefonska poročila.

Listnica uredništva.

G. M., Trst. Žal smo ekspresno poročilo prejeli šele danes. Sinoči smo čakali, a dopisa ni bilo! Hvala! Prosimo nadaljnjih poročil.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Kuč za slabokrvne in preboelel je zdravniško priporočeno črno damatinsko vino Kuč najboljši sredstvo. 5 kg franko K 4.—

Br. Novakovič, Ljubljana.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Za informacije se plača 10 vin. — Pismenim vprašanjen je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserenti lahko v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje v villi, Vižmarje, blizu kolodvora z 2 ali 3 sobami in uporabo vrta na zelo lepem in zdravem kraju posebno pripravno za gospode v pokoj. Poizvedbe na inseratni biro „Jutra“. 148/2—1

Mlad ekonom z dobrim izpričevalom išče službe. Naslov pove inseratni biro „Jutra“. 149/5—1

Spretno šivilje sprejme Minka Bočkar, Kolodvorska ulica 26. II. nad. 150/5—1

Ugarskega pomočnika in učenca s polno šolsko izobrazbo sprejme trdka R. Bizjak, Volosko-Opatija. 151/3—1

Dva dobro izurjena kovaška pomočnika sprejme v trajno delo Andrej Prelog, kovaški mojster, Vrhnika. 152/3—1

Novo žensko kolo „Puch“ se iz zdravstvenih ozirov pod ugodnimi pogoji proda. Naslov pove uprava „Jutra“.

Borzna poročila.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani, 19. julija 1910.

Naložbeni papirji.		Kurs	
		denarni	blagovni
40/o majeva renta		93.95	94.15
42/o srebrna renta		97.65	97.85
40/o avstrijska krona renta		93.85	94.05
40/o ogrska		92.05	92.25
40/o kranjsko deželno posojilo		96.50	—
40/o k. o. češke deželne banke		94.25	95.25
50/o rusko državno posojilo		104.—	104.50

Srečke.

Srečke iz leta 1860 1/8	237.—	242.—
1864	325.—	331.—
tiske	154.25	160.25
zemeljske I. izdaje	297.25	303.25
II.	277.25	283.25
ogrške hipotečne	248.50	254.50
dunajske komunalne	531.—	541.—
avstrijske kreditne	526.—	536.—
Ljubljanske	80.75	86.75
avstrijskega rdečega križa	64.50	68.50
ogrskega	38.40	42.40
bazilika	28.40	32.40
turške	258.25	259.25

Delnice.

Ljubljanske kreditne banke	446.25	447.25
Avstrijskega kreditnega zavoda	671.—	672.—
Dunajske bančne družbe	547.—	548.—
Južne železnice	108.50	109.50
Državne železnice	741.25	742.25
Alpine-Montan	744.50	745.50
I. Hrv. slav. sladkorne družbe	660.—	670.—
Živnostenske banke	261.—	262.50

Valute.

Cekini	11.36	11.38
Marke	117.45	117.65
Franki (Napoleon)	19.07	19.09
Libre	94.75	94.95
Rubliji	253.—	253.75

?

I

?

I

K

O

?

O

?

Najboljša

ura

sedanjosti:

zлата, srebrna, tula,

nikelnasta in jeklena se dobi samo pri

?

I

?

I

K

O

?

O

?

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.

!! Lastna tovarna ur v Švici. !!

?

I

?

I

K

O

?

O

?

Tovarniška varstvena znamka:

„IKO“

?

I

?

I

K

O

?

O

?

Kinematograf „Ideal“

Franc Jožefova c. 1. Hotel pri Maliču. Nasproti glav. pošte.

Spored od srede 20. do petka 22. julija.

1. Pobegle sanje. (Komično.)

2. Razstava v Kopru pri Trstu. (Originalni posnetek.)

3. Srce starega očeta. (Drama.)

4. Bitka med bivoli. (Po naravi.)

5. Isis. (Drama.)

6. Obešalnik. (Komično.)

Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9. uri zvečer:

7. Lapurée. (Komično.)

8. Tvojo soprogo hočem videti. (Komično.)

9. Stare matere god. (Komično.)

Ob lepem vremenu se vrši zadnja predstava na vrtu.

Ob torkih in petkih koncertuje Slovenska Filharmonija.

Izjava.

Podpisani obžaluje in preklicuje, da je v začetku meseca julija t. l. v Spodnjem Logatcu javno gosp. Antona Merljaka, svojega bivšega zidarskega družabnika v Spodnjem Logatcu, sedaj zasebnika v Ljubljani, zmerjal in dolžil izmišljenih nepoštenih dejanj. — Zahvaljujem se mu, da je odstopil od zasebne obtožbe pri sodišču v Logatcu.

Spodnji Logatec, dne 16. julija 1910.

Anton Nusdorfer, zid. mojster.

Keniki zastoj in poštnine prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko „UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU

urar in trgovcu, Ljubljana

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Bleu in Genovi.

Uhani, pristani, briljanti.

8/10—1

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

V LJUBLJANI, Kongresni trg št. 13

izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Pozor kolesarji!

Zaloga Puch-koles

in drugih specialnih znamk ter vseh posameznih delov.

Nova kolesa od K 120.— naprej.

Izposojevanje koles.

Rabljena kolesa imam vedno v zalogi.

Točna in solidna postrežba. — Vsako kolo se lahko preje preizkus. — Za vsako kolo jamčim eno do dve leti.

ANA GOREC Ljubljana,

Dunajska cesta 16. Dvorišče Schneider & Verovšek.

Zaloga najfinejših pneumatik.

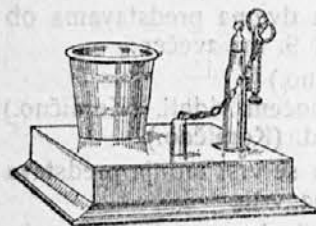
Sprejme se več izvežbanih
strojnih pletilk
in ena šivilja.

Poizve se v Sodni ulici št. 3.

Lepo stanovanje

v I. nadstropju z dvema sobama, kuhinjo in
drvarnico se odda stranki brez otrok za av-
gust pri D. Rovšku, Kolodvorska ulica 35.

Vi prihranite denar!
**Automatični namizni pri-
žigalnik**

(poraben tudi kot
žepni prižigalnik)
oblastveno zava-
rovan, izvršen iz
krogel avstrijskih
Mannlicherjevih
pušk.

Lepo darilo! K 3.80 Lepo darilo!
JOSIP SCHUNDER tehnična pisarna Dunaj XIII.,
Hütteldorferstrasse 237/V.

Preprodajalci dobijo velik popust! — Pošilja se samo po
poštnem povzetju. — P. n. restavraterji in kavarnarji
izjemne cene.

Vinski sodi

novi iz slavonskega hrastovega
lesa, izparjeni in ovinjeni

od 56 do 65 litrov

100 " 120 "
150 " 180 "
200 " 250 "
250 " 800 "

se dobivajo po prav nizki ceni pri

M. Rosner & Komp.

v Ljubljani, poleg pivovarne
„Union“.

Edino zastopstvo in zaloga
„Prve hrv. tvornice sodov“ v
Novski.

Učenca

poštenih staršev sprejme takoj

Josip Errath,

- trgovec v Mokronogu. -

Model 1910.

Edino zastopstvo znamke

Kinta

je v teku in trpežnosti nedosežno kolo
sedajnosti.

Zaloga Puch-koles.

Sprejema kolesa v popravo, emajliranje
in poniklanje ter izposojevanje koles.

- Točna, solidna in cena izvršitev. -

K. ČAMERNIK, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 9.

--- Ceniki na željo brezplačno. ---

Sode iz belega hrastovega
lesa, trpežni, močni

Sode

od finega špirita
vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrasto-
vega lesa, močne, trpežne, po-
polnoma nove iz tovarne špirita
za fini špirit in za vino priprav-
ljeni, za vsako vino izborni, takoj
rabljivi za kar se jamči, odda v
velikosti po 300, 400, 500, 600,
700 do 1000 litrov držeče, na
zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali
manjše po prav solidni nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik

Avg. Tomažič,

Ljubljana, Mar. Terezije c.

Cene nizke in solidne
točna postrežba

Kompanjona

iščem do 10.000 kron, ali zalagatelja proti
gotovini do 10%. Podjetje napreduje kar
najbolje. — Več pove upravništvo „Jutra“.

Vsak dan

sveži raki

v restavraciji pri „Zlati ribi“.

F. CASCIO

je preselil svojo

vinsko trgovino

v Lingarjevo ulico 1.

Priporoča svojo zajamčeno pristno vino
po sledečih znižanih cenah:

Teran, steklenica	pol litra K	—25
Namizno vino, belo	„ „ „	—25
Opollo, fino	„ „ „	—30
Namizno vino, rdeče staro	„ „ „	—30
Cviček	„ „ „	—32
Rebula, prve vrste	„ „ „	—35
Rizling	„ „ „	—35
Vis, rdeče	„ „ „	—35
Vis, belo	„ „ „	—40
Refoško	„ „ „	—45
Vino vermouth, specialiteta ⁷ / ₁₀	„ „ „	1—
Marsala, pristno	„ „ „	150

Trgovina je založena z raznovrstnimi desertnimi vini,
Asti Spumante, finim konjakom, Malago, slivovko,
tropinovec, rumom in čajem. Za vsako steklenico je
vložiti 10 vin. Vsa ta vina se dobe tudi v sodih po
znižanih cenah. — Z veselo spoštovanjem F. CASCIO.

Prodaj ali oddaj takoj v najem
RESTAVRACIJO
preje „FRIEDL“.

Zglasiti se je pri lastniku **JOS. SCHREYU,**
(Južni kolodvor).

Poletni predmeti, damske konfek-
cije, oblačil za gospode in dečke
== ter slamnike in čepice ==

70% ceneje

v „Angleškem skladišču oblek“

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih
sestavah. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital nad 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron.
Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

52—9

patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s posevno obrezo in priveznim nastavkom, „zistem Marzola“.

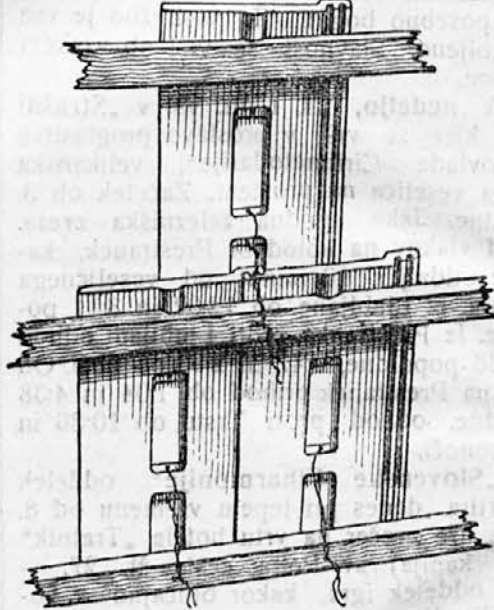
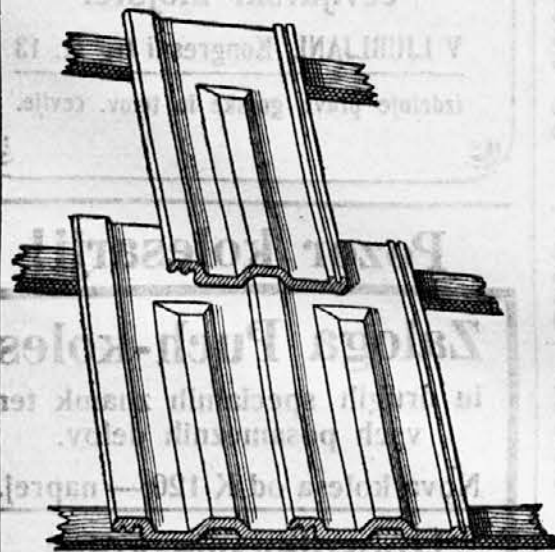
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpriprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis

Spretni zastopniki se iščejo.

Delniška glavica:

K 5.000.000.

301—46

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond:

K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.